

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (országgyűlési hírek; kinevezések és előléptetések; magyar színház; Eggenberger megtiszteltetése; kisdedovó intézetek; Jordánszky Elek tinnini püspök †; besztercebányai hírek; komáromi biztosító társaság 's a t.) Anglia (jegyzetek a honosításról és Buller indítványára; Albert hg. honosítása tetemesül módosítva; a minisztérium nemzeti bizalommal ékeskedőnek nyilatkozatva; 's a t.) Franciaország (lapvélemény Peel nyilatkozatáról az angol-francia szövetség ügyében, vélemény Gyuzot kinevezetése iránt; a bonapartista összeesküvés kifejléshez közelít; 's a t.) Svédország (t. ó. beszéd; 's a t.) Oroszország. —

Magyarország és Erdély.

ORSZÁGGYŰLÉSI HÍREK. Tzikk a mezei rendőrségről.

(Folytatás.) 16. §. A vadászatról alkotott 1802. 24. t. cz. rendelete tovább is fennmaradván, annak értelmében vetéseken az aratás végeig, kaszálókon és réteken míg a széna, sőt sarju is le nem kaszálótott, szőlőkben febr. 1ső napjától a szüret végeig, úgy a vadászattól törvény értelmében rendesen tilalomba vett és kitáblázott helyeken, sőt gyenge faültvényekben is, míg azok az óhatlan károsítások ellen eléggé megerősödnek, a vadászat a tulajdonoson kívül más bárkinek is általán tilalmaztatik: ahokképest tehát a vadászat által akár tilosban, akár költségeknek egyszeres, a kárnak pedig kétszeres megtérítésével rendeltetnek fenyíttetni, fennmaradván azon felül a vadászat - tulajdonosnak azon joga, hogy a tilalom-megtörést a tilalomtörő ellen az 1802. 24. t. cz. értelmében a törvény rendes útján követelje, a vadász- és más ebek által történt kártételekért azok tulajdonosa mindenkor felelős, az illy módon történt károsítások a költségekkel együtt egyszeresen rendeltetnek megtéríttetni. 17. §. A károsítottnak szabadságában áll, a kártét vadakat a kár helyén megfogni, elejteni vagy agyon is löni; köteles azonban az elejtett vadat a vadászat tulajdonosának átadni, mely esetben, vagy habár a vad a kártét után el is tűnt volna, mégis a vadászkerben vagy tilosban tenyésztett vadak által tett kárnak, úgy a költségeknek és az 1802. 24. t. cz. 10. §. értelmében egyszeres pótlását a károsított a vadnak kivilagosítható tulajdonosán jelen törvényben rendelt szóbeli per után követelheti. 18. §. A főnebbi fok rendelete mind a kár és költségek megtérítése, mind a vétség fokozatához arányzólag szabott perbeli, sőt fogsági büntetésre nézve kiterjed azon kártétvőre is, ki noha maga vagy marhája a kárban nem éretett, hanem észrevétlenül, mindaddig, míg be nem éretett, nyomban üldözöttet és akkor elégendő zálogot adni vonakodott; ha pedig a kártétvő sem a kártétben nem éretett, sem nyomban nem üldözöttetett, a károsult azonban azt bebizonyíthatja, hogy ki vagy kinek eselédje a marhája által és mikor történt a kártétel, akkor a károsodottnak szinte joga van főnebbi szakaszok értelmében kára és költségei megtérítését rövid úton, úgy a kártét nemire szabott egyébkinti büntetést is az illető bíróság előtt a kártétvő ellen követelni. 19. §. Olly nemes, kinek saját lakháza nincsen, vagy annál egybe alig van, mihelyt az ellene végbe vitt tisztí vizsgálat meghitelesítéséből szántsándékos kártét, annyival inkább hatalmaskodása kiviláglik, vagy hasonló önkéntes kártétért már büntetve volt, és kezességet nem állíthat, a II. rész 68. címjének rendelete szerint azonnal fogassék meg a fogságban legyen kénytelen az ellene hozandó büntetést bevárni. Urbéri telkeken lakó akár nemes akár nem-nemes, szántsándékos vagy épen erőszakos kártételekben bűnös, ha ismétlés esete forogna fen, ezen tette által elégendő okot szolgáltat törvény-szabta uton urbéri telkéről elmozdításra, 20. §. Ki a kárban talált marhát behajtani nem engedi, vagy a behajtott akár saját, akár más marháját lopva vagy erőszakkal kiereszti, a költségek egyszeres, a kár kétszeres megtérítésén felül, mint az erőszakoskodó, a kártét minemiségéhez a vétség fokozatához arányzó büntetéssel a 4. §. 3dik pontja értelmében fenyíttessék; hasonlóan büntettesék az is, ki akármi fele kártétben találtván zálogot adni vonakodik, vagy az adott zálogot lopva vagy erőszakosan visszaveszi. 21. §. A mezei vagy erdei eszének, ámbár magányos, de határozott, világos a kétségbe nem vonható hit alatti tanubizonysága a kárnak ki vagy hány, mely és mennyi marha által, úgy kinek tulajdonában történt, igazolására nézve, midőn azt a kár vagy erőszakoskodás valóságát gyámoltja és semmi más ellenkező körülmény kétségessé nem teszi, olly erővel bír, hogy a bevádolt az őt terhelő vad ellen magát igazolni köteleztetik, különben nemesek a kár a költségek megtérítésében, de a kártétre szabott fenyítékben is e marasztaltatik; ellenben a bevádolt őtalmára rendeltetik, hogy a bevádolt által előállított egy tanúnak is szintén egyes, de nem merő tagadó, hanem a tanuzott eset közvetlen tudomásán épült a határozottan tett, hit alatti vallása is elég arra, hogy a vádló eszék, egyéb terhelő adatok fogytában, a hit letételére ne boesáttessék. Illyes eszök és felvigyázóknak tehát csak hitteles, jó erkölcsű és még büntetéssel meg nem rótt emberek a mindenkor csak az illető rendőri tiszték jóváhagyása mellett fogadtathatnak, kik melótt szolgálattukba állíttatnának, azon rendőri tiszt előtt az alább foglalt hitet fogják letenni; különben tanuzásuk jelen szakaszban tulajdonított teljes próba erejével birni nem fog, mi önkint meg inkább értéket azokról is, kik már egyszer hamis tanuzás-tételben tapasztaltattak. 22. §. A kárban talált, vagy onnan üldözöbe vett marhát, habár nemeseké legyen is, behajtani, a kártétben kapott, vagy nyomban üldözöbe vett embert, habár nemes legyen is, más hatáiban is, hol t. i. üldözés közt éreztetik, megzalogolni, vagy addig, míg zálogot nem ad, letartóztatni lehet. 23. §. A vásárookra, vagy máshová igyekező kártétvő utasok, kik rendes utakról letérve, a gyepeket vagy vetéseket gyalog, loháton, kocsin vagy marhákat hajtva gázolják, gázolatják, lecsapásolják, úgy az ut mellett fekvő földek természet a fűvet leetetik, lekaszálják, elorozzák, mindaddig üldözethetnek, míg be nem éretnek, midőn ha zálogot adni nem akarnak, a legközelebb helység bírása által mindaddig tartóztatassanak le, míg az általok okozott költségért, úgy történetes vagy gondatlanságból történt kártételekért egyszeresen, a vétkes gondatlanságból vagy épen szántsándékosból eredt károkért pedig kétszeresen, pénzben vagy zálogban, mellyről a zálogoló mindenkor nyugtatványt adni köteleztetik, eleget tesznek. Szerfeletti megrovatás esetében a 32. §ban alább rendelt orvoslásnak levén helye, sőt a szántsándékos kártétel súlyosb fokozata esetében a kártétvő a kár másodszeri megtérítésén kívül egyéb a tettehez arányzó büntetéssel is levén fenyítendő, illy esetben a büntetést a károsítónak törvényhatósága, mihelyt az terhelő próbairatok mellett felszólíttatik, rendes törvényszéki eljárás útján végrehajtani köteles. Ha a kárt eseléd tette és az ura jelen volt, a kárért és költségekért jót állani tartozik, a büntetést pedig, mennyire tetleges részt vett a kártétben, annyiban vétkes részvése fokozatához képest hasonlóan szenvedendő. Ha pedig a kártékony utas el nem éretett, az ellenszolgáló bizonyító irások saját törvényhatóságával közöltetvén, az által, akár nemes, akár nemtelen, az okozott költségek egyszeres, a kárnak, annak gondatlanságból vagy szántsándékosból eredt nemiségéhez képest, egyszeres vagy kétszeres megtérítésében szóbeli rövid per után marasztaltassék, sőt súlyosabb betudás esetében annak fokozata szerint kimondandó egyébkinti fenyítésnek elnyerése végett rendes büntetőpörbe idéztessék. Midőn azonban a bűn olyanok társaságában vitett véghez, kik a kártételi megyében laknak, ezen megye elibe és ugyanazon egy pörbe leszen az idegen megyebeli bűnös is idézendő és ítéendő. 24. §. A költségek közé számíttatik a becsűsök napi bére, tartásuk és alájok szükséges fogatok ára, a becsűsök utáni járás és egyéb fáradság díja, midőn pedig az illető mezei szol-

gabiró vagy kapitány közbejövete szükséges leend, ennek, úgy a vizsgálatokra és bizonyosságokra szükséges tanuknak járandósága és fuvarkölsége, végre a kárban levő a behajtott marháktól hajtópénz, mely minden darab szarvasmarhától, vagy lótól 6 ezüst kr., sertéstől és kecskétől 3 ezüst k., egy juhtól, akár apró, akár nagyok legyenek, 1 kr., mind igaz törvényes értékekben értvén ezeket, általában határozatfik meg; a szárnyas állatok ha behajtatnak, darabjától szinte 3 igaz törvényes értékű kárban leszen fizetendő, ha pedig agyonlövetnek, a tulajdonosnak ott hagyandók, mely hajtópénz az ellenállás vagy behajtás meg nem engedése esetén mindenkor kétszeresen leszen megveendő. 25. §. Valamint a nemes, úgy a nem nemes tartozik a fenirt költségeket, megbecsült károkat a hajtópénzt, melótt behajtott marhát vagy zálogát visszavehetné, a fenirt szabályok szerint előre lefizetni, a kezességet nem állíthat, akkor a II. r. 68. §a rendelete szerint azonnal tartóztatassék, a oly módon legyen kénytelen az ellene hozandó büntetést bevárni. Urbéri telkeken lakó akár nemes akár nemtelen szántsándékos vagy épen erőszakos kártételekben bűnös, ha ismétlés esete forog fen, e tette által elégendő okot szolgáltat törvény-szabta uton urbéri telkéről elmozdításra. 26. §. Azon esetben, ha a tetten rajta ért, vagy üldözés közben elfogott kártétvő a káros, vagy annak megbizottja, esőse az illető bíróság közbejötté nélkül, önmagáztalozta meg, a ezen törvény ellenére vagy nagyobb fizetéssel terhelhetné, és így a nyugtatvány erejénél a kártétvő zálogának visszaváltását vagy a szerfelett megvett pénz visszaitelését a nevezett bíróság előtt ugyanazon szóbeli per után követelheti, a felebbvitel szintazon módon a mezei szolgabirótól a törvényszékre, a kir. vagy kiváltságos városokban a városi tanácsra, az 5dik szakaszban kitelt mód szerint a nem tovább, birtokon kívül engedtetvén meg. 27. §. Melly vétkekért a költségek egyszeres megtérítésén kívül a kár kétszeres megtérítése jelen törvényben rendeltetik, ezek mindig a károsított fogják illetni: hol ellenben, mint jelesül a vadászatról 20. §ban, ugyszint az előfak sértéseért szabott pénzbüntetés rendeltetett, a marasztalt bíróság a házi pénztár javára leszen behajtandó. Midőn peres földről hajtattak be a marhák, a becsűt minden esetre tartozik a behajtó megtéríteni a kár a marhák tulajdonosával közleni, ki, ha abban meg nem nyugszik, az illető mezei szolgabiró vagy kapitány által megvizsgáltathatja a illetőleg meg is igazíttathatja a becsűt; azonban marhától adandó vizsgálatot világosan befoglalni tartozik, hogy azon esetre, ha a törvény előtt megmarasztaltatnék, az általa tett károk a költségek kamatostul megvételessenek, sőt a vétség fokozatához arányzólag más büntetés alá is vetethessék. 28. §. Azon esetben, midőn a behajtott marhák iránt 8 nap alatt magát senki nem jelenti, rendeltetik: a) A károsodott vagy behajtott tartozik az illyen kártétvő bitang marhákat az illető mezei szolgabiró-vagy kapitánynak bejelenteni, beküldvén egyszeres mind az okozott károk és költségek jegyzékét, ugyszint aróli tudósítását: vajjon gondatlanságból vagy szántsándékoskál történt e a kérdés kártétel? b) Eltélvén a törvényes 15 nap, ha ez idő alatt sem jelentené magát a behajtott marhák tulajdonosa, akkor azon marhák leírása országszerte közhírre tétessek. c) Hogyha pedig a behajtott kártétvő marhák tulajdonosa bárhonnann lenne, akkor a törvényes 15 nap elteltével törvényesen intessék meg marhái kiváltására, mit ha újabb 15 nap alatt teljesítni elmulasztana, hogyha az országszerte történt híresztelés után 3 hónap lefolyása alatt a marhák tulajdonosának személye ki nem tapogattatnék, akkor az illető mezei szolgabiró vagy kapitány azon behajtott marhákat kótavetve után adja el, és lehozván azokból a kárvalottnak illetőségét, még a marhák tartására fordított költségeket, a fennmaradandó pénzt szolgáltatassa a marhák tulajdonosának kezébe, vagy a mennyiben annak személye tudomásul nem lenne, mint bitangok árát az illető megyei vagy városi pénztárba. d) Azon esetben, ha a károk és költségek felülmúlnák az eladott barmok árát, a hiányzott summa erejéig keletkező követelését a kárvalott szóbeli per után vétetheti meg a marhák kivilagosítható tulajdonosán, sőt mennyiben a kártét minemiségéhez képest a pénzbírságon kívül egy eb büntetés is lenne jelen törvény által rendelve, köteles a tisztí ügyész azt a kártétvő ellen szokott törvényszéki eljárás útján követelni. e) Egyébkint a kártétvő bitang marhák behajtása, úgy bíró kézbe adatása, vagy legalább följelentésének elmulasztása, nemkülönböen abból eredő kölesönös kezzelekre nézve továbbá is fennmarad a Hármaskönyv III. része 33. címje, úgy az 1729. 42. t. cikk. rendelete. (Vége köv.)

Ö es. k. fels. Sztankovits Károlyt, a m. k. ud. kancellária díjas gyakornokát, a nagy m. k. helytartó-tanács számszeletti fogalmazójává, előbbi fizetése megtartásával kinevezni; Drasich Györgyöt nyelv-tudományi nyugalm. tanítót, szalagos közép arany érdempénzzel megajándékozni; ferenczfalvi hámorúgyelövő Schmid Ferencz gyakornokot; gladnai műgyelövő Wehland Eduárd gyakornokot; ugyanott erdőke-rülövő ideigleni Hossenheimer Antal; bogsányi ideigl. k. szerárulová Ranner Adolf vasmű-gyakornokot; Heyne Ferencz országos k. főépítész igazgatósági segédét, számos évi szolgálata tekintetéből, nyugállapotba helyezni; Eck György Rézbányán ideigl. k. akna-bejárás felügyelőt (Einfahrer), szászka (a bányai k. bányagazgatóság kerületében) k. bányamérnök (Markscheider); Kosztka János szolnoki bányáerkutató-biztost (Schürfungs-Commissär), horvátországi ideigl. bányáerkutató biztossá; Pribyla Sándor nbányai bányáerkutató biztost szolnoki ideigl. bányáerkutató-biztossá; gr. Nyáry Károly lovagrendi gyakornokot gölniczi bányász munkarend-mesterré (Schichtmeister); végre Pilászy Boldog técsői lelkészt felsőbányai lelkésszé kinevezni kegy. méltóztatott.

A m. k. ud. kamra Merzsey Ferencz veszprémi k. ellenörködő sómázsamestert a bajai kir. sóhivatalnál megürült ellenőri tisztségre; helyébe Schmidt Rupert ó-becsei kir. szálhivatali szálmestert; ennek helyébe Mayer Kázmér ottani ideigl. ellenört; ennek helyébe Wittmann Imrét, a szolnoki szálhivatal számvevő-tisztjét; ennek helyébe Suhajda Béla ó-becsei k. szál-felügyelőt; ez utóbbi helyébe Gaiszt Ferencz baresi k. ellenörködő-sómázsamestert a mohácsi k. sóhivatalnál megürült ellenőri tisztségre; Nagy Antal nvaradi k. sópajtaort a szatmári k. sóhivatalnál megürült mázsási tisztségre; helyébe pedig Tóth Al-

bertet, a szathmári k. sóhivatal számvévo-tisztjét; ennek helyébe vég-re Szecsey Péter es. kir. patent. invalid káplárt alkalmazá. Molnár József facetsi kamar. ispán m. e. dec. 12kén meghalálozott.

(Magyar színház.) Pesti színpadunkon a rendezőség hivatalos jelentése szerint pénteken, febr. 21kén bérszünettel először adatik Kovácsné jutalmára: „Miss Baba, vagy a caspiumi tengermelléki mátká” új bohózat dalokkal és tánczal 2 felv. Kotzebue után újra játékszínrre írta Balog István, zenéjét Thern. A jutalmaztatandó színészről bő jövedelemre méltó. —

(Eggenberger megtiszteltetése.) Pest, febr. 15ikén: „A mai városi tanácsülésben az e célból különösen meghívott választópolgárság előtt ünnepélyesen átnyújták Eggenberger József, pesti p. s. könyvkereskedőnek azon szalagos polgári nagy arany érdempénzt, melyet uralkodó fejdelmünk ő es. kir. felségétől érdemei jutalmazásául nyerni szerencsés volt; Tölgyessy János polgármester velős beszédet monda, melyben a megtiszteltetnek érdemeit említé, ki ugyanis 20 év óta azaz 1817-től 1837-ikig, hű és buzgó pénztárnoka volt a jótékony hölgyegyesületnek, az 1838-i szomorú emlékü árvíz alkalmakor begyűlt adakozási pénzeket színtele ő kezelé. s ez iránt a számadások szoros megvizsgálása után már minden további felelősség alól is fölmenteték nádorunk ő es. kir. f. h. s. g. e. által. E kitüntetés buzdításul szolgálhat a polgárság fiatalabb tagjainak arra, hogy adandó alkalmankor hasonló buzgalommal siessenek előmozdítani a közjót. A megtiszteltetett hálynyilatkozata után háromszoros éljen harsant a teremben, és a gyülekezet esőndes illedékekkel eloszlott.

Az esztergomi főkáptalan rövid idő alatt most már 3dik tagja vesztét gyászolja, ugyanis télutó (febr.) 17. hunyt el Esztergomban Jordánszky Elek, finini felszentelt püspök, szászvári apát, éneklő kan. a primás hg. s esztergomi érsek nagyszombat-kerületi suffraganeusa. Fáradhatlan munkásság, apostoli buzgóság, sok oldalu mély tudományosság jelesíték a boldogultat; nyájassága s jótékonyága pedig sok szívben emelt neki emléket. Béke hamvainak. —

A es. k. szabadítékos révkomáromi biztosító társaság f. hó 4én tartott közgyűlésében előterjesztett éves számadásából kitéstett, hogy 795 részvényei alapítókéje 390,500 forintra, segéditőkéje pedig 39750 forintra ment, tartaléktőkéje azonban 15,900 forintra szaporodott. A tavalyi biztosítások és kamatokból származott jövedelem tett 18,462 frt s 25 krt; miből az 5270 frt s 56 krra terjedt mindennemű költséget lehozván, a fennmaradt 13,191 frt s 29 kr. osztalékképpen a részvényesek közt kiosztatni határozatott. A társaság vagyona, készpénzen és kötelezvényeken kívül jelenleg a társaság tíz ezer forintot érő házában és 15 gőzhajói részvényben van biztosítva. Az igazgató tisztség ez évben is ugyanaz maradván, a díjtábla jóval lejjebb szállítatott, mintszinte a biztosítási feltételek is a bátorságosítókra figyelmezőleg alkalmaztatott. Közli az Igazgatóság.

Besztercebányáról febr. 2kán ezt írja egy n. érdemű hazánkfi: Két éve immár, hogy hazánk ezen sok tekintetben nevezetes, s a esinosodásban olly lelkesen előhaladó sz. kir. bányavárosát nem láttam, s milly öröm lepe meg midőn Radványból, több barátim társaságukban mohlepte falai közé jutván, több helyein magyar beszédet hallék; utcaút, bár heftivásár vala, sokkal tisztábbaknak, a házak fedeleit pedig többnyire esatorna nélkülieknek szemlétem, s több azóta épült, újabb izlésű ház szinte örömmel hatott meg. Zipser András, hazánk nagyhirű mineralogját legott látogatólág, ásvány-pézt s több ritkasági gyűjteményei meg szemlélésiben, nagy örömmre több órát tölték, figyelmem kivált az általa nem rég a hermaneczi völgyben (Zólyom megyében) fölfedezett esonbarlangban szedett többféle 4 lábú isméretlen állatok esontjaira terjesztvén ki. Melylyek híhető, valamely öznövíz által mindinkább s főlebb szorítottván, a tanyázó állatok menedékhely végett kerülhetek oda. Első tekintettel némmelylek koponyáit oroszlánokénak, másokét medvékének tarthatnám; a derék tudós ezeket, valamint a még mostan is illyekkel gazdagon meg rakott barlangot, rövid idő múlva bővebben le fogja írni, s az osteologok és geologoknak az általtágabb nagyobb utat nyit a gondolkodásra. Méltó megemlíteni szinte a nagy tudományú férfunak több ezer darabra menő ezüst-pénzgyűjteményét (Thaler Kabinet) melly t. i. 1800 évtől 1840kig a világ majd minden tartományának folyamatban levő ezüst, valamint számos nevezetes férfi emlékére vert arany-ezüst és rézpénzekből áll. Ezek pontos megtekintésinél legfőbb figyelmet érdemelnek a világszerte híres porospénzverő Loos tanácsostól készült emlékpénzek, mellyek mind tiszta s mesteri veretésökre, mind remek gondolatú példázatokra nézve valamennyi más mester pénzeit sokkal felülmulják, úgy hogy Loost méltán a pénzverők királyának nevezhetni. Figyelmessé tétetvén Zipser barátom által Szentpétery József, hazánk derék művésze némi versenytársára t. i. Libay Samu besztercebányai ezüst- és aranyművesre, ezt azonnal meglátogattuk, s várakozásunkat felülmulólág, dicsőült Ferencz királyunk természeti nagyságu s jól eltalált remekszobra készítésén foglalkodva leltük. Az egész mestermű, melly mint egy 9 fontot fog nyomni, csupa filigrán ezüst ezérnavastagságu sodronybul van fonva. Minden kapda nélkül gipszszobor minta után szabadon készül. Egy lat, 16 próbás ezüst 34 rőfnyi sodronyra (drótra) nyujtatván ez egyenlő részekre összevágatik s ügyes mesteri ezífrákra sodortatván rakatik össze. Illyetén sodronybul, a derék művész állítása szerint, már 29 ezer darab ment fel s az egésznek még csak feje kész; vállai, háta, melle s a rajta leendő esillagok pedig, még legalább annyi darabot megkivánnak. A munka már másfél év óta készül, s teremtője állítása szerint, még csak egy év múlva érheti el a tökélyt. Kár hogy e derék mesterünk is (Szentpéterynek szerint) hazánkban mecaenást nem reméllvén találni, remekét Bécsbe fogja vinni a mestermű-kitéltre, aligha ott el nem adandót. S így ezen saját nemében páratlan ritkaságu mester - mű is hazánkra nézve veszendő lesz. Vajjon nem jobb volna e derék férfit felszólítani, hogy remekét előbb inkább Pesten tenné ki közszemlére? s ha a magyar nagy közönség várakozásának is megfelelné, önkéntes pénz ajánlás útján, nemzeti muzeumunk

számára könnyen megszerezhetnők. Febr. 5kén a helybeli nagy hasznu s már 12 év óta czélszerűen fenálló gyermekovó intézet tökéjeszaporítására, sorshuzás mellett, a megyeház termében, táncmulatságot szándék adni. Szép előhaladás! bár hazánk minden népes városiban is utánoztatnák! A város neveltebb köre négy szobából álló, csinos burtorzatu, két magyar s három német hírlappal ellátott casinóban hasznosan mulat. s a t. v.

Radvány Zólyom megyében: A több század óta virágzó Radvánszky nemzetség feje, sajkakazai és radványi idősb Radvánszky Antal udv. tan., az ágostai vallásu bányai superintendia főinspectora, Zólyom megye egykori sok érdemű első alispánja s három országgyűlésen nagy munkásságu egykori követje nincs többé. E. évi január 24én rövid betegség után, mellére szállott görös által élete 70dik évében tünt el övéji s az élők közül e nagy tapasztalásu férfiú radványi ősi várában, özvegyét Kubinyi Borbála asszonyt s Albert, Antal fiait, és Pirooska leányát, valamint számos rokonit, barátit, s minden ismerősit kimulta mély gyászba borítván. Béke hamvainak! —

A kisdedovó i. M. t. Egyesület f. h. 9kén s 10ei a n. Casinóban közgyűlést tartott, mellyen a közp. választottság mult évi munkálaturól következő tartalmu jelentésben adaszámot: „Korszakunk egyesült erővel haladás korszaka levén, midőn hazánkban nagy és kis vállalatok iránt, anyagi és szellemi érdekekben, naponkint olly sok, részint országos, részint megyei, sőt helyi egyesület keletkezik, mellyel a rokonszenvet és munkás részvétet mindannyi felé vonzák. — nem lehet, nem örvidenünk, azon sikernek, mellyet egyesületünk bel és külső gyarapodtával, életének legközelebb mult 4dik évében kifejté. A részvények száma, melly 107 szaporodván, jelenleg 416. az egyesület örökítőseül megkezdett alapítványok özvege 8,860 p. ftra növekedett. Legközelebb Esterházy Pál hg. 300 p. f. t. vala kegyes külden; Liechtenstein Aloiz hg. 100 p. f. t. Nákó Sándor gr. 100 p. f. t. Schönborn Fülöp gr 50 p. f. t. sz. kir. Nagyszombat városa 20 p. f. t. egy névtelen magyar zászlós 10 p. f. t. Ezekon felül néhány apróbb adomány is érkezett, mellyek a számadásokban külön említvék, valamint ekép az alapító s örökös, ugy a résztes tagok névsorát szinte fényes honi nevek hozzájárulta ékesíté, mint ns Csongrád megye Rendeié, kik hat egymásutáni éven át ugyanannyi részvényt valának kegyesek elvállalni, Bihar vgyei Casino egyesületé; H. M. Vásárhely városae; nszombati kisdedovó egyesületé, s több nagytek. hivatalnoké, kiknek nemkülönbén, mint a tisztelve nevezetteknek a választottság hálás köszönetét nyilatkozatja. Ha van érzelem, melly a hazafi lelket hűség s fényelgő törpeség fölébe emelvén, a valódiság gyönyör honába képes magasztani, az egyedül a polgári erény szulté jótét. — Ez legyen jutalma az egyesület fentisztelt pártolónak, ez ama lelkes honfiaknak, kik mint Barkassy Imre udv. ügyviselő, Beöthy Ödön th. s ns Bihar vgye országgyűlési követe, Klauzál Gábor th ns Csongrád vgye országgyűlési követe, Puskás Tivadar th és sz. kir. Felsőbánya városa főbirája, Schuster Károly nszombati polgár s gyógyszeráros, Thurzó Ignác th. urak s több más szinte lelkes képviselői az egyesületnek, — minden jót és szépet pártoló buzgalomokat a kisdedovás ügyére is kiterjesztölég, alapító és résztes tagjai számát tetemesül gyarapíták s kiknek a választottság szives közremunkálásikért annyival hálás köszönettel tartozik, minél isméretesbek azon akadályok, mellyek illy esupán erkölcsi érdekü, és semmi közvetlen anyagi reményt nem ígéro ügy elősegítését gátolják, főleg mióta megyei s helyi különben üdvös társulatok terjedtével, az országos egyesületek némileg hanyagoltatni kezdenek, sőt esekélyebb részvétüeknek amazok a részvétlenségnék már mentéseül s ürügyeül is szolgálják. E bajnak ellenmunkálólág, mintán az első évi aláírás kötelező erejének vége immár közeledik, a folyamatban levő hatéves részvényaláírás mellett részvényalapítványi kötelezés is nyitattott, az e végre készült fejelevelék egyesületi képviselő uraknak hazafiúi pártolásába ajánlatatván. — Az egyesület tolnai képező s példány intézetének haladását csak örömmel említheti a választottság, azon gyűmölcsökkel együtt, mellyeket abban főkválásztmányi felügyelés alatt, intézeti igazgató ur buzgó fáradozásival létre hozta. Mintán t. i. a nyári közgyűlés a segélydíjakat kettővel szaporítván, némi kisdedovásitapasztalások s isméretek gyűjthetéseül iskolatanitókknak is rendeale alkalmat nyujtani, mult év alatt ugyanott özvesen 11 vettek a kisdedovó elméleti leczkéiben s gyakorlatában részt, ezek közül kettő elemi tanító, a többi sajátkép kisdedovási pályára készülő, tíz az egyesület segélydíjában részesüle, egy pedig sz. k. Szabadka városától pártolattik. A két elemi tanító két hónap gyakorlat után hatási körébe visszatért, egyik növendék a szegzárdi intézetben nyert alkalmaztatást, egyik egyebütt alkalmazkodandván, az intézettől buesut von. Jelenleg nyolcz folytatja kiképeztetési pályáját, ugyanannyi kisdedovó intézetben (a választottság reménye szerint teljes foganattal) hatandók az emberiség javára, mi sajátkép rendeltetése a tolnai képező intézetnek, hogy t. i. minél több egyednek kisdedovóvá képeztetése által koronkint töltse ki azon hiányt, melly legnagyobb akadály a levén a kisdedovó intézetek hazánkban terjedésének, legelőlegesb orvoslást követelt. A lehető tökélyesedéshez jutott vagy közeledő egyesületi kisdedovó növendékek közül ugyan egy kettő még ez évben foglalandja el rendeltetési helyét; azonban mégsem támadnak hazánkban olly számmal kisdedovó-intézetek, mint ezt a népnevelés sürgető szükségéi kívánnak, s mint a választottság, némelly keesegtető körülményekből reménylé. Mert a Pécselt keletkezettén kívül alig említhetni többet, a választottságnak legalább ebbeli nyilvános kérelmeire sem érkezett jelentés új kisdedovó intézetről, ha csak olly helyen nem maradt egy kettő titokban, honnan részvétlenségből a jelentés hangjai épen ugy nem juthattak a választottság hoz, mint a már létező intézetek keletkezteknek, s azok történeteinek

szinte nyilván kikért rövid leírásaié. E' részben jövőre szebb reményekre van jogosítva az egyesület, nem említvén ugyanis azon kedvező körülményt, miszerint a' kisdedovás eszméje naponként ismertesebb és népszerűbb lesz, 's hogy annak pártolói 's valódi részvevői naponként szaporodnak. néhány újabb adat eléggé kezes reményünk teljesüléseért. Örömmel jelenti ezek között a' választottság: miképen Gyomán (ns Békésmegyében) egyesületi r. tag Vodianer Sámuel ur jószágán és saját költségén tökéletesen elkészült egy kisdedovó intézet, mely jövő tavasszal az egyesületi képező intézet igazgatója által elrendezve mulhatlanul meg fog nyitattatni, 's benne egyik képező intézeti növendék veendi át a' kisdedovást. Kassán két kisdedovó intézet lön tárgyává a' czimteljes nőegyesület emberbaráti gondoskodásának, melylyek egyike jövő tavaszkor szinte meg fog nyitattatni, 's itten is képező intézetünkbeli növendék fog alkalmaztatni. Sz. kir. Szabadka városa azonnal nyitand keblében intézetet, mihelyt az e' végre küldött egyesületünkben magát alkalmassá képezendi. Nem alaptalan az iránt is reménye a' választottságnak, hogy ns Fejér vgyében Czecczen tengeliczi Gindly Rudolf thiró ur honszeretettel párosult bőkezűségéből szinte létesülend kisdedovó intézet. — 'S így a' milly mértékben nevelendi a' kifejtett erő és siker a' közönségnek ügyünk iránti részvételét, ilylyanban fognak szaporodni külön vidékeken is a' kisdedovó-intézetek 's minél több intézet létesülend, annál többnek fogják látni szükségét tehetősb hazánkfiai; sőt eljő az idő midőn a' nép is érzendi a' növekedő szükségét. Akkor nem két növendéket fog számolni képező intézetében az egyesület, 's nem fognak ottan éveket tölteni a' már kiképezettek, mint mostan; melly haj orvoslásaul egyszersmind, miután tapasztalja a' választottság, miképen a' kisdedovói pálya iránt honi ifjuságunkban már is ébredéz vonzalom, hogy az egyesület jelen erejéhez képest a' képező intézeti gyakorlatokban 's kisdedovási leczkékben minél több részesülhessenek, olly szabályt javasol alkotni, miszerint azon segélydíjas növendékek, kik két évet töltöttek a' képező intézetben, akár megfelelnek rendeltetésöknek akár nem, 's habár alkalmazást még nem fognak is nyerni, minden esetre másoknak engedjék át helyöket. — Tagadhatlan, miképen a' t. egyesület céljait semmi sem közelitend annyira, mintha ügyünk fontossága felőla' közönség közrebocsátandó eleművek által értesülne, 's a' hon közepén példányintézet állittatnék fel mellyben minden rendű hazafi tettelegesen bizonyítványt látna a' kisdedovás üdvös hatásának. Az elsőt illetőleg intézeti igazgató urat a' választottság egy népszerű rövid röpirat készítésére szólítá fel, mellyből a' köznép is merithetne eszméket a' kisdedovásról, hogy miután a' közönség értelmesb része egyesületi alelnök Szentkirályi Mórícznak kisdedovó intézetekről értekezéséből, 's egyéb munkákból jobbadán értesülve van, az alsóbb rendűek szinte fogékonyak legyenek iránta. A' feladott munka egy kisdedovóknak készült kalauzzal 's több kisdedovási tanszerrel együtt megérkezett, mellyeket azonban a' választottság véleményének nyilatkoztatása nélkül kénytelen az egyesületnek bemutatni, mert az illető bizottság időrövidség miatt okokkal gyámítandó jelentését nem adhatta be még. — A' központi példányintézetet illetőleg megvallja a' választottság, miképen az régóta tárgya törekvésinek; azonban fájdalom! eddigelő még siker nélkül. Pesten az ország szívében akadályok toltak elő, mellyek miatt a' Tolnárol ide áthozandó képező példány-intézet tartósan nem fogna gyümölesözhetni. Szomszédságában egy igen alkalmas hely választatott, mellynek megszerzéseül tetteket is elegendes lépések, de szinte a' nélkül, hogy azoknak valami sikerök mutatkoznék. Pedig vajmi fontosak az okok, mellyek képező intézetünk áthozatalát javasolva a' választottság e' tárgyú hazafiai kérelmét nagyobb szerű áldozatra is méltóvá tevék! Javasolja ezt ugyanis azon körülmény, miszerint Pest szomszédságában a' képezőintézet közelebb volna az egyesület és közp. választottság felügyeléséhez, melly szükségét mindenkor rögtön 's kevesebb költséggel fődözhetné, 's így annak mind szellemi kormányja, mind gazdasági igazgatása tetemesb könnyebbséget nyerne. Javasolja továbbad azon körülmény, miszerint azt Pest közelében a' haza külön vidékeinek itt gyakrabban megforduló lakosai könnyebben szemügyre vehetnék, ez által sokan megbarátkozván a' kisdedovás eszméjével, azt vidékükön is iparkodnának létesíteni, az ifjuság pedig könnyebben jutna a' kisdedovási pályára készülhetéshez. Azon esetre tehát, ha az egyesület az iménti nézeteket méltánylandja, a' közönség tettelegesen részvételének neveléseül ajánlja a' választottság, miszerint a' pesti óvárosi magyar intézet az illető kisdedovó ural egyetértőleg szellemi tekintetben az egyesület ügyelése alá fogadtatnék, 's e' végre annak némi elősegítéseül az iménti feltételek alatt évenként 100 p. ftot javasol a' pénztárból kirendeltetni addig, míg a' képező intézet a' központhoz közelebb hozhatatik. — Mielőtt a' választottság az egyesület belső viszonyait közelebb érintené, fájdalommal kénytelen említeni néhány részes tag kimultát, jelesen Gyurcsányi Lajosét, Kápolnay Ferenczét, kiknek hazafiai buzgalmoktól a' választottság sok szépet és jót reményle; továbbá Schvachoffer Aloizia Pregardt Jánosné, és Vizelethy Mihály kir. tan. 's tartományi főbiztosét, kiknek egyetemben áldás kövesse hamvadó porait! — A' nyári közgyűlésen történt szabálymódosítások a' mult évi évkönyvben közre bocsátvák, melly az egyesület ügye ajánlásaul számos példányban osztogatott szét. Befejezésül a' tolnai fiók választmánytól érkezett kisdedovó növendéki anyakönyv az ovott kisdedekével, 's intézeti eszközök leltárával együtt; továbbá a' harmadévi számadások ismételve a' tavalyiakkal együtt; 's az illető vizsgáló bizottságok véleményének kíséretében, nem különben a' f. 1840. dik évre készített költségvetés előterjesztetvén, valamint ezek, egy általában a' választottság egész évi munkálatai, mellyek az előmutatandó, 's a' n. casinóban mindenkinek nyíltan álló jegyzőkönyvébe iktatvák, a' t. közönség ítélete alá bocsátatnak. Költ Pesten, a' kisdedovó i. M. t. egyesület kp. választottságának 1840. évi február Sán tartott

üléséből. " Ennek folytában köv. határozatok keltek: 1.) A' közp. és fiók-pénztárnok azon számadásaikra nézve, mellyek iránt a' vizsgáló bizottságnak észrevétele nem volt, a' felelet terhétől feloldoztattak, 's a' tudni-valók kivonatban maga idején közre tétetni rendeltettek. 2.) Az előterjesztett költségvetés folyó évre elfogadtatott, melly szinte közre fog tétetni. 3.) A' választottság megbízott: gondoskodnék a' felül, hogy a' kisdedovó-képező intézet minél közelebb hozassék Pesthez; addig is pedig 4.) szellemi kormányja alá fogadván a' pesti magyar kisdedovó intézetet, ezt a' látogatók buzdítására minél tökélyesb példányul iparkodjék alakítani, melly végre további határozásig 100 p. ft rendeltetett ki évenként a' pénztárból. 5.) Titkos szavazás utján köv. végrehajtóság választatott, jelesen (a' főelnök, titkoknok, ügyész, és pénztárnok) a' szabályok szerint ez idén nem kerülvén választás alá) egyesületi alelnök köz akarattal megmaradt: Szentkirályi Móríc tb. 's országgyűlési követ ur, választottsági tagokká lettek: Bánffy Pál b. Csanády Ferencz, Eckstein Adolf, Fáy András, Fuchs Keresztely, Hajnik Pál, Hengelmueller Mihály, Jósika Miklós b., Lónyay Gábor, Marton József, Patay József, Rosti Albert, Schedel Ferencz, Szabó János, Székely Károly, Tasner Antal, Wesselényi Miklós b. urak. Költ febr. 14-ikén 1840. Kacskovics Lajos s. k. egyes. titkoknok.

Anglia.

(Jegyzetek a' honosításról és Buller indítványára.) A' M. Post véleménye szerint legmulatságosb volt Albert hg honosítása vitatásakor és azt megelőzőt évdijskérdésben Villiers, wolverhamptoni követnek, kitünő dőresége. Ez elmés fiatal ember ugyanis egész komolysággal nyilvánította a' háznak, miképen Hume azon módosítványa mellett, melly 21 ezer font sterlingre kívánta csökkenteni a' hg évdíját, „elvbül“ szavazott, a' módosítvány megbukta után mindazáltal szinte „elvbül“ kész inkább a' ministeri 50 ezer, mint a' toryk 30 ezre mellett szavazni, mivel e' két mennyiség közt semmi föltünő különbséget nem talál. E' furcsa bölcselkedési elv igen nagy kacajt szüle, melly folyvást növekedék, midőn Villiers legnagyobb komolysággal ismétlé, hogy 20 ezer font sterlinget ő nem képes lényeges különbségnek tartani. Villiers bizonyosan ugy okoskodék, hogy takarékosági szerepet játszván egyszersmind ne árthasson a' kormánynak, mert jól tudá, miszerint Hume módosítványa az ő pártolása daczára sem fog keresztül mehetni. — A' radical Spectator ezt jegyzi meg Buller indítványára: „Franciaország IV dik Henrik egykor sokáig hallgatván néhány hittudományi tanár vitatkozását a' protestans és kath. vallás ügyében, végre egész komolysággal így nyilatkozék: „Nekem ugy látszik, hogy mind a' két résznek igaz van.“ Illy állapotban vagyunk mi is, miután 4 napi vitatatot hallottunk azon kérdés fölött: vajjon érdemes e' bizalomra ministerségünk, vagy nem? A' toryk véleményünk szerint elég világosan bebizonyíták, miképen a' whig ministerség nem képes e' veszteljes korszakban kormányzani a' britt birodalmat; a' whigek ellenben ugyan azt bizonyíták be a' torykrol. Mind a' két résznek igaz van. Miután pedig csupán e' két párt közt választatunk, tehát meglehetősen búskomor jövődó elibe tekinthet hazánk, mennyiben az kormányférfiaktól függhet.

(Albert hg honosítása tetemesül módosítva.) A' jan. 31-iki felsőházi ülésben kérdé Brougham a' lordkancellárt: nem akarná e' önként módosítani Albert hg honosítási törvényjavaslathat a' botrányos czikket, melly kellemetlen vitázásra szolgálhatna alkalmul? A' lord-kancellár válaszóla, miképen oda fogja módosítani a' kérdéses czikket, hogy „hatalmaztassék föl ő fels. a' hgnek mindjárt a' leendő trónörökös ntán rendelni helyet.“ Brougham: „Mi azonban csak ő fels. életében fog megtörténni?“ Lordkancellár: „Nagyobb engedvényre nem vagyok elkészülve.“ E' szóváltás után fölolvassák a' törvényjavaslatot másodsor, 's választmányilag eszközözendő vitatását febr. 3-kára halaszták, melly napon Melbourne mindjárt ülés elején nyilvánította, miszerint az ügy sürgetősége 's Wellington hg módosítást kívánó megjegyzései következtiben, a' kormány eltökélte legegyszerűbb kifejezésre szoritani Albert hg honosítását, azaz elölég csupán britt alattvalói joggal fölruháztatását, kivánni, rangja meghatározását további parlamenti rendelkezésre bizván. E' nyilatkozat után azonban választmányia alakult a' ház 's a' törvényjavaslatot a' ministerség ajánlata szerint módosítá. —

(A' ministerség nemzeti bizalommal ékeskedőnek nyilatkozatva.) Jan. 31-ken reggeli 5^{1/4} órakor végre befejezé az alsóház azon kérdést: vajjon érdemes e' a' ministerség a' nemzet bizalmára? 308 követ a' ministerség mellett 287 pedig ellene nyilatkozott 's így a' ministerség 21 szónyi többséggel csakugyan győzött. Emlékezetesek Peel ez este mondott következő szavai: „Egy pont említendő külföldi politikánkból, nem annyira valakinek gáncsoltatása, mint inkább mély sajnálatom kifejezése végett. Legnagyobb fájdalommal látom viszonyink nyugtalanító helyzetét leghatalmasb szomszédunk — Franciaország ellenében. (Halljuk!) Szövetségünk fentartásától Franciaországgal, szilárd hitem szerint egész Európa nyugalma függ. (Halljuk!) Ámbár jelenleg látszólag még baráti viszony uralkodik a' két birodalom közt, még is nem tagadhatni, hogy naponként növekszik a' francia nemzet gyűlölsége Anglia ellen.“ (Halljuk!)

Franciaország.

(Lapvélemény Peel nyilatkozatáról az angol-francia szövetség ügyében.) Peel azon mondása, miképen véleménye szerint az európai béke az angol-francia szövetségtől függ, igen élénk vitára tüzelé a' francia sajtót. Különösen a' National ezt jegyzi meg: „Palmerston bizonyosan arra számolt, hogy a' mostani alsóházi vitázatokra nézve használhatni fogja szerződését az orosz udvarral a' keleti ügyben, 's ez által hallgatásra kényszerítendi ellenségeit 's feledtethetni fogja velök azon hibákat, miket olly sűrűn lobbogatnak szemcüre politikai baráti és ellenségei. E' részbeni törekvése azonban új hiba volt, mert valamennyi párt a' csatornán túl meg egyezik azon véleményben, miszerint Anglia, ha érdekeit kockáztatni

nem akarja, nem bonthatja folszövetségét Franciaországgal. „Peel szavainak idézte után ezeket mondja még a National: „És valamennyi whig egyértelműleg hiszi, hogy Guizot kinevezetése előjele oly bensőbb egysülésnek a két nemzet közt, minő a négyesszövetség legvirágzóbb szakában létezett. E lapok hangja rögtön igen föltűnően megváltozott. Szerintük ugyanis még néhány nap előtt Anglia buzgón kívánt frigybontást Franciaországgal, míg most egyenesen minket vádolnak illy szándék miatt, s egyhangulag állítják, hogy Franciaország Angliaminden meg előző engedvénye dacára sem akar érdeke és elv-azonságra hajlani. Kérelmek ostromlanak bennünket minden oldalról: ne vigyük véghez azon meghasonlást, melly mind a két nemzetre káros befolyást fogna gyakorlani. E hang lényegileg különbözik a büszke fenyegetésektől Brunnow ajánlati elfogadásával.“ — Febr. 5-ikén nagy lakoma volt az udvarnál, s utóbb táncvigalom négyezer személyre. A zenészkart Auber igazgatója.

(Vélemény Guizot kinevezetése ügyében. A bonapartista összeesküvés kifejléséhez közelit.) Sebastiani gr. visszahívása és Guizot kinevezetése londoni követté minden tekintetben igen fontos esemény. Sebastiani tábornok elmetehetségei hanyatlása miatt alkalmatlanná lőn e fontos állomásra, s majd egészen Pozzo di Borgo gr. szomorú állapotjára jut. Sebastiani gr. a király teljes bizalmát bírta; a követség tulajdonképi képviselője mindazáltal Bourqueney volt, a jour. des Débats külföldi cikkeitnek egykori szerkesztője. Mint politikai egyed csekély befolyással bírand Londonban Guizot, mert nem tevő magát nélkülözhetlenné diplomatai előzményekkel, s ezenkül bánásmódja igen szögletes, melly nem igen tud máshoz alkalmazkodni. Egészben véve valóban nem mondhatni legjobbnak e választást; de a ministerség kénytelen volt engedni némelly politikai viszonyok kívánatának. Guizot ugyanis pártvezér a kamrában és korlátlanul uralkodik a doctrinairéknél fölött. A ministerségnek szüksége volt ezek szavára, hogy átküzdhesse a megnyitott kamraüléseket s mivel azt ministerségbe bocsátásuk által nem eszközölheté, tehát hatalmas polczrajemelő vezéröket, s ezért csupán szavazásukat kívánta érdekei mellett. Vannak emberek, kik leplezetlenül kimondják, miszerint Guizot nem is fog Londonba utazni, hanem az egész ügy csupán diplomatai elszövényül tekintendő, melly grófi czímet adand jutalmul Guizotnak. Egyébiránt a király koránsem helyesli e kinevezést, és csupán a szükségét megismérve hajlott a ministerség kívánatára. Guizot tehát meglehet győződve, hogy semmi esetre nem lesz reá bízva a titkos levelezés, habár csakugyan ő találta is Londonba küldetni. — Az állítólagos bonapartista összeesküvés kifejléséhez közelit. Harmadfél hónapi letartóztatás után, mit mindennemű motozgatások s vizsgálatok kísérték, végre ismét visszanyeré szabadságát a Capítolé főszerkesztője. Crouy-Chanel grófot, a marquis testvérét, kinél az ugy nevezett összeesküvés tárgyzó okleveleket lefoglalák, szinte szabadon bocsátá a hatóság. Mi magát Crouy-Chanel marquist illeti, annak személye és irományi miatt folyvást legnagyobb zavarában a kormány, és örömet szeretne tőle szabadulni, csak tudna, mikép? —

Svédország.

A nemesi rend jan. 20-ikán tartá első ülését, mellyben elhatározottott hogy karzatra idegen most is bemehessen, mint mult országgyűlés alatt. A karzathívóvá indítvány választmányra bízott. — A polgári rend elnökévé a király Holmot nevezé, alelnökévé pedig Hallinget. A mult országgyűlésen mind kettő ellenzési tag volt. A paraszttrend elnökévé a király Hans Janssont, azon rendi ellenzés fejté nevezé; de ez azt csak azon föltét alatt akará elfogadni, ha a már kinevezett titkoknokot hivatalából kiteszik, s helyébe ő azt nevezheti, ki neki tetszik. Ezen kívánat nem adatott meg, s így elnök Anders, alelnök Nehr lett. Országgyűlésen még egyik sem volt, így nem tudhatni, mi politikai hitü. — A paraszttrend ülésében Hans Pehrsson felhozá: nem volna e helyén a királyhoz tartandó beszédben az ország szükségeit egy uttal megemlíteni, minthogy a királynak, nem tudván a svéd nyelvet, helyes fogalma nincs talán a nép érzelméről, annyival inkább, mivel egyik rész a nép inségiről beszél, másik azt pedig mondja, semmi baj az országban. Ez, mint helyenkivüli, nem fogadtatott el.

(Trónbeszéd) A király jan. 25-ikén az országgyűlést köv. beszéddel nyitá meg, mellyet mintegy a dicső fejdelem hatyuénékének s politikai végintézetének tekinthetni: Uraim! 30 éve immár, mióta Svédország, földre sújtva a sok csapástól, szeméit oly férfiakra veté, kikről hívé hogy őt előbbi virágzó állapotjára emelni képesek. Ki igazságos akar lenni, s hazájának szolgálni, tudnia kell annak történetit. Olvassuk mi miénket üdvös tanulságot lelünk bennök. Midőn XIII Károly az uralkodás súlyos terhét magára vevé, az által a királyságot végromlásától szabadítá meg. Az akkor annyi emberen, olly sok pénzen vásárolt béke kevés ideig tartott. Későbbed egy nagy hatalom éjszak ezen részét hatalma alá akará vetni, XIII Károly nem engedte, s hadsereg, fegyver, pénz nélkül is, szilárdsága által erőt tudott a csüggedt néphe önteni. Én mint fogadott fia politikáját híven követtem, s ez a félszigetre békét, áldást árasztott, vaskereskedésünket magasra emelte, s kimeríthetetlen segédforrásokat nyitott. Minek következtében az adócsökkentés, s az országos költségek új adókéres nélkülü födöztetése lehetségessült. — Az elemi oktatásra különös gondot fordít a kormány és papság. Tartalék- magtárállítás által elejét vevé a kormány s szük aratás szomorú következményinek. A hadsereg kész mindenüve menni, hova csak a haza java szólítja. A képviseleti rendszer változtatásáról több idő óta röpiratok keringnek s az iránt hozzáam is folyamodtak; én az alaptörvény értelmében az országos RR-től előmbé terjesztett javaslatokat olly figyelemmel fogadom, minőt illy nagy fontosságú tárgy érdemel. Minden, mi a nemzet boldogságát s nyugalomát megalapíthatja, legszentebb indulattal s gondal viseltetem iránta,

szóval mindent, mi lehető és hasznos, tenni kész vagyok. — Ne feledjék Önök, hogy a főtörvényesség függetlensége lényeges dolog. A bírót csak a törvény betűje s önlelékismérete kösse meg, egyébkint félelemtől s dicsvágytól ment legyen. E tárgybeli előbbi üzenetem, mellyben az elnökségről és alkotmányszerüleg a főtörvényességnél használt két szavazatrul lemondék, ujolag Önök elibe fog terjesztetni, abban mind az, ki itéletet mond, mind az, ki felett mondanak, kölcsönös biztosítékra talál. A mindenthető, ki a népeket örömmel, bánattal szokta látogatni, bennünket mindkettővel megáldott. Szük aratásra kemény tél következett. Hála legyen jóságának, a kísértés kevés ideig tartott! a szükségét jótékony kezek enyhíték; kenyérünket, ruhánkat, lakunkat megosztók azokkal kiknek nem volt; s e segélyre-készség szorosabban fűzött össze bennünket. Hogy a nagy népesedéssből, mint más országokban szokott, szegénység, hontalanság ne származzék, arról gondoskodtam. A rendőrség s közbátorság ügyében törvény fog Önök elibe terjesztetni. Mielőtt sirba szállnék, hova engem több mint három századnegyed hajlaszt, miután annyi bajt és nehézséget meggyőztem, még egyszer kell Önöknek mondanom: „Értsék meg Önök kormányukat,“ még egyszer kell ismételnem, mit 1810ben mondtam, midőn a törvény megtartására hűtemet letettem, mielőtt az ország RR-től az esküt elfogadtam: „Felvilágosodott kormánynak a béke egyetlen célja; egy ország erejét, függetlenségét nem a terjedék teszi, hanem a törvények, kereskedés, ipar s mindenek fölött pedig a nemzeti szellem.“ E szavak, mint jut eszembe, akkor nagy tetszést nyertek. Azon kor leghíresb embere nagysága s hatalma egész súlyával Svédországra nehézkedett. Svédország helyzete mélyen busított engem, de azért nem féltem. Lelkem felülfordult a veszélyeken. A nép színe előtt kötelezém magam, hogy kivonlak titeket nyomorító helyzetetekből, s e gondolatot isten sugalta belém. Volt alkalmam nektek szolgálnom, a nélkül hogy kerestem volna, minden sikerült, nyelvetek beszélésén kívül. A z e m b e r i s é g s z a v a, melly magányos embernek is kötelességül teszi, hogy felebarátjának használjon, volt kö t e l e s s é g i m t a r t a l m a. Lángbetűkkel íram azt lelkembe. Nyelvetek, erkölcsitek, nemzeti erényeitek, és hibáitok részemről isméréte, teszi történetitek tudását. Ez megtetszik azon emlékekből, melyeket halálomkor hagyok. Azokban áll az én legfőbb dicsőségem. Azon emlékek: a szabadság, melyet élveztek, s mellynek megtartásáért én istennek esedezem. Azon emlékek: a segédforrások, melyeket előttem nem bírtatok, a kül és bel statusadóság elenyésztése, évenkénti bankmaradvány; a csatornák ásatása, folyók hajózhatóvá tétele, új országutak csináltatása, várak, kikötők s gátak építtetése, mag-és fegyvertár jó állapotja, több mint 100 ezer főnyi derék hadsereg, majd 250 hadi sakkából álló parti hajóhad, a nagy hajóhadnak fregátokkal és sorhajókkal szaporítottatása, az évenként gyarapuló földművelés, gyarmúipar, ki és bevitelivám-csökkentés által majd három szoros vámjövedelem, olly nagy népeség, minő Finnland elvesztése óta soha nem volt, négyszer nagyobb mint idejöttemkor. A mi legesudálatosb, elmellőzöm, t. i. olly néppel egyesültünk, melly kezdettől fogva ellenségétek volt. Isten, ki lelkemet látja, isten kinek jólétetekért imádkozom, tudja, hogy legforróbb kívánságom titeket boldogakká tenni. Ha ez mint emberi dolgok sorsa, egészen nem sikerült, isten segítségével, legalább kiragadhatálak az inségből, enyhíthetém szenvedéseket és szükségteket. — A két királyság kilencz tizede sziget, s az európai szárazsággal csak egy terméketlen puszta által vagyunk összeköttetésben. Helyzetünk határozza meg politikánkat. Hivatásunk: elborítani minden vizet hajóinkkal s a világ-béke fennmaradását ohajtani. Kül hatalmakkal jó egyetértésben vagyunk. A bel jólétet és függetlenséget csak a kölcsönös szeretet, egység, igazság s törvények iránti engedelmesség alapíthatja meg. Ujlag biztosítom Önöket, uraim, királyi jó akaratom felől.“

Stockholm, jan. 25. Tegnapelőtt az országos RR-ek kölcsönös tisztelkedése volt. Hans Jansson a paraszttrendi szónok köv. szolt a nemes-séghez: „Nagy, tetemes fontosságú dolgok történtek az utolsó országgyűlés óta, mellyek a nemzet figyelmét nagy mértékben magokra vonák. A paraszttrend képviselői küldöik utasítása következtében olly alkotmányos javításokon s törvényeken tartozván teljes erővel munkálkodni, mellyek a nép s kormány közti bizodalmat, nemzeti őszinteséget s politikai állapotunkat gyarapítják, a nemességtől felvilágosodott s korszellemmel őszhangzó érzelminél fogva gyamolítást várnak, meg levén győződve, hogy igaz érdemet nemcsak a csatamezőn s királynak tett hű szolgálat által szerezhethni, hanem a hazai tanásteremben kitüntetett nemes önállóság által is. A papi és polgári rendhez még határozottabban beszélt.“

Oroszország.

Odessa, jan. 5. Francia lapok szerint a kaukazi tartományokból szomorunál szomorubb hírek érkeznek. A fekete tenger melletti hadsereg nagy szükségét lát az élelemben. A gyakori hó minden közlekedést megszakított Tiflissel s a kozákok földjével. Négy eleséggel rakott, s Kertsből Anapába igyekező nagy hajót a szél a cserkesz partokra vert, egyik elsüllyedt. A legénység egy része hullámban lelé sirját, másika cserkesz fogságba jutott. Sebastopolban ugyan új élelemszállítással foglalkodnak; de addig a hadsereg nagyon nyomoru állapotban leend, és ha tovább is olly keményen tart a tél, mint eddig, hideg, és nyavalya által, hozzá járulván az élelem szüke is, tetemes veszteséget szenvedend. A cserkeszek egyre nyugtalanítják táborzemeinket, s e csatapétekben rendszerint övék a győzelem. Abakhasia lakosít nagy számú lengyel tiszt s orosz szökevény tanítja európai hadmesterségre, azért is már most támadó háborúra készülnek a moszkák ellen, mellynek célja Georgiát és más népeket a czár ellen fölzendíteni, s a moszka járom alól felszabadítani.